

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมผู้นำเยาวชนเพชรบุรีทางด้านจิตสาธารณะ ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการในลักษณะการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย 2 ขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมผู้นำเยาวชนเพชรบุรีเสริมสร้างจิตสาธารณะ

มีการดำเนินการ ดังนี้

ขั้นที่ 1 การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

การดำเนินงานในขั้นตอนนี้เป็นการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่นำมาใช้สร้างหลักสูตรการฝึกอบรมผู้นำเยาวชนเพชรบุรีเสริมสร้างจิตสาธารณะ มีแนวทางในการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 4 ประการ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ หลักการสร้างหลักสูตรของ ทาบา (Taba) และวิชย์ วงษ์ใหญ่ แนวคิดหลักการเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้แก่ ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivist Theory) ทฤษฎีคอนสตรัคชันนิสต์ (Constructionist Theory) การเรียนรู้ตามทฤษฎีของบลูม (Bloom's Taxonomy of Learning) การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning Theory) และแนวคิดการจัดการเรียนรู้โดยนักเรียนเป็นนักวิจัย (Students as Researchers) แนวคิดหลักการเกี่ยวกับการฝึกอบรม และการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและสัมภาษณ์บุคคลที่มีปฏิสัมพันธ์กับผู้นำเยาวชน 3 ระดับคือ มีปฏิสัมพันธ์โดยตรง มีปฏิสัมพันธ์โดยอ้อม ผู้ที่มีบทบาทกำหนดนโยบายทางการศึกษาระดับท้องถิ่น และสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญที่ทำงานด้านเด็กและเยาวชน เพื่อกำหนดคุณลักษณะ วิธีการ/รูปแบบในการพัฒนาผู้นำเยาวชนเสริมสร้างจิตสาธารณะ

- 2.1 เกณฑ์การคัดเลือกบุคคลเพื่อการสัมภาษณ์ในครั้งนี้ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 6 กลุ่ม รวมทั้งหมด 35 คน ได้แก่

- 2.1.1 กลุ่มที่มีปฏิสัมพันธ์กับผู้นำเยาวชนโดยตรง ได้แก่ ผู้ปกครอง นักเรียนระดับมัธยมศึกษาที่มีช่วงวัยเดียวกับผู้นำเยาวชน ครูประจำชั้นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีอายุราชการมากกว่า 10 ปีขึ้นไป จังหวัดชลบุรีและจังหวัดปราจีนบุรี จังหวัดละ 3 คน รวม 6 คน

2.1.2 กลุ่มที่มีปฏิสัมพันธ์กับผู้นำเยาวชนโดยอ้อม ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายวิชาการ และฝ่ายกิจการนักเรียน จังหวัดชลบุรีและจังหวัดปราจีนบุรี จังหวัดละ 3 คน รวม 6 คน

2.1.3 กลุ่มผู้มีส่วนกำหนดนโยบายการศึกษาระดับท้องถิ่น ได้แก่ ผู้อำนวยการ/รองผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 (ปราจีนบุรี) ผู้อำนวยการ/รองผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 (ชลบุรี) ผู้อำนวยการกองการศึกษา/ศึกษานิเทศก์ องค์การบริหารส่วนจังหวัด และ/หรือ เทศบาล จังหวัดละ 3 คน รวม 6 คน

2.1.4 กลุ่มที่ทำงานด้านเด็กและเยาวชนในระดับโรงเรียน ได้แก่ ครูที่รับผิดชอบฝ่ายกิจกรรมของโรงเรียน หรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จังหวัดชลบุรีและจังหวัดปราจีนบุรี จังหวัดละ 3 คน (รวม 6 คน)

2.1.5 กลุ่มที่ทำงานด้านเด็กและเยาวชนในระดับจังหวัด ได้แก่ ผู้บริหารระดับจังหวัดที่ดูแลงานด้านเด็กและเยาวชน (ผู้ว่าราชการจังหวัด รองผู้ว่าราชการจังหวัดชลบุรี นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด) นักพัฒนาชุมชน ผู้แทนสภาเด็กและเยาวชน หน่วยงานสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ในพื้นที่ จังหวัดชลบุรีและจังหวัดปราจีนบุรี จังหวัดละ 3 คน (รวม 6 คน)

2.1.6 กลุ่มที่ทำงานด้านเด็กและเยาวชนในระดับประเทศ ได้แก่ ผู้แทนองค์การที่ทำงานโดยไม่แสวงหากำไร (Non Governmental Organizations: NGO) ผู้แทนหน่วยงานองค์การพัฒนาเด็กและเยาวชน ผู้แทนองค์กรศาสนา ผู้แทนกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ หรือกระทรวงที่เกี่ยวข้อง จำนวน 5 คน

2.2 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ หลักการสร้างหลักสูตรของ Taba (Taba, 1962, pp. 422-425) และวิชัย วงษ์ใหญ่ (2543, หน้า 77) ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivist Theory) ทฤษฎีคอนสตรัคชันนิสต์ (Constructionist Theory) การเรียนรู้ตามทฤษฎีของบลูม (Bloom's Taxonomy of Learning การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning Theory) และแนวคิดการจัดการเรียนรู้โดยนักเรียนเป็นนักวิจัย (Students as Researchers) สรุปเพื่อกำหนดเป็นวิธีการ/รูปแบบในการพัฒนาผู้นำเยาวชนเพชรบุรีทางด้านจิตสาธารณะใน 3 ด้านคือ

2.2.1 ด้านความรู้ ได้แก่ มีความรู้เกี่ยวกับจิตสาธารณะ การสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง การทำงานเชิงระบบในลักษณะนักเรียนเป็นนักวิจัย

2.2.2 ด้านทักษะ ได้แก่ มีความสามารถในการปฏิบัติงานด้านจิตสาธารณะได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2.3 ด้านบุคลิกลักษณะ ได้แก่ ทำงานเป็นทีม มีมนุษยสัมพันธ์ มีความรับผิดชอบ อุดมคติ เสียสละ และมีความคิดริเริ่ม

3. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลพื้นฐานในการสร้างหลักสูตรและการสอน เป็นการศึกษาเพื่อกำหนดข้อมูลพื้นฐานในการสร้างหลักสูตรและการสอน โดยศึกษา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ สังเคราะห์ และสรุปเพื่อกำหนดเป็นข้อมูลพื้นฐาน ในการสร้างหลักสูตรการฝึกอบรมผู้นำเยาวชนเพชรบุรีพาด้านจิตสาธารณะ ได้แก่ การสร้างโครงร่าง หลักสูตร การตรวจสอบโครงร่างหลักสูตร และการปรับปรุงหลักสูตรก่อนนำไปทดลองใช้

ขั้นที่ 2 การสร้างหลักสูตร

การดำเนินงานในขั้นตอนนี้เป็นการเขียนโครงร่างหลักสูตรให้สอดคล้องกับข้อมูล พื้นฐานที่ได้จากตอนที่ 1 เกี่ยวกับการสร้างหลักสูตรการฝึกอบรมผู้นำเยาวชนเพชรบุรีพาด้าน จิตสาธารณะ การสร้างหลักสูตรแบ่งเป็น 3 ประการ ดังนี้ คือ ประการที่ 1 การสร้างโครงร่าง หลักสูตร ประการที่ 2 การตรวจสอบโครงร่างหลักสูตร ประการที่ 3 การปรับปรุงหลักสูตร

1. การสร้างโครงร่างหลักสูตร ผู้วิจัยนำหลักการสร้างหลักสูตรการฝึกอบรมผู้นำเยาวชน เพชรบุรีพาด้านจิตสาธารณะ ที่ต้องพัฒนาจากการวิจัยในขั้นตอนที่ 1 มาพัฒนาเป็นหลักสูตร ฝึกอบรม โดยประยุกต์ใช้หลักการพัฒนาหลักสูตรของทาบ (Taba, 1962, pp. 422-425) และ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2543, หน้า 77)

1.1 หลักการพัฒนาหลักสูตรสรุปได้เป็น 7 ขั้นตอน ประกอบด้วย

1.1.1 การวิเคราะห์สภาพปัญหา

1.1.2 การกำหนดวัตถุประสงค์

1.1.3 การเลือกเนื้อหาสาระ

1.1.4 การจัดเนื้อหาสาระ

1.1.5 การเลือกประสบการณ์การเรียนรู้

1.1.6 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้

1.1.7 การประเมินผล

1.2. องค์ประกอบของหลักสูตรประกอบด้วย

1.2.1 วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

1.2.2 เนื้อหาวิชา

1.2.3 กิจกรรมการเรียนการสอน

1.2.4 การประเมินผล

1.3. การกำหนดแต่ละองค์ประกอบของหลักสูตร ได้ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

1.3.1 วัตถุประสงค์ของหลักสูตร กำหนดโดยพิจารณาข้อมูลที่ได้รับจากการศึกษา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และจากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้มีจิตสาธารณะ มากำหนดเป็นจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

1.3.2 เนื้อหาวิชา ได้แก่ การเสริมสร้างจิตสาธารณะของผู้นำเยาวชน

1.3.3 กิจกรรมการเรียนการสอนจำนวน 75 ชั่วโมง ได้แก่ กิจกรรมหลัก จำนวน 41 ชั่วโมงและกิจกรรมรอง จำนวน 34 ชั่วโมง

1.3.3.1 กิจกรรมหลัก จำนวน 41 ชั่วโมง ประกอบด้วย

ตารางที่ 3-1 กิจกรรมหลักของหลักสูตรการฝึกอบรมผู้นำเยาวชนเพชรบุรีทางด้านจิตสาธารณะ

กิจกรรมหลัก	
วันที่ 1 จำนวน 7 ชั่วโมง	
หน่วยการเรียนรู้	เรื่อง การกล่าวต้อนรับและปฐมนิเทศ
กิจกรรม	“ร้อยใจมารวม ... เรามารวมร่วมเรียงน้ำใจ”
จำนวน	1 ชั่วโมง
หน่วยการเรียนรู้	เรื่อง มนุษย์สัมพันธ์และการสร้างเครือข่ายผู้นำเยาวชน
กิจกรรม	“ร้อยพับประทับใจ”
จำนวน	2 ชั่วโมง
หน่วยการเรียนรู้	เรื่อง กิจกรรมสัมพันธ์ กระบวนการสร้างกลุ่ม และนำเสนอ “พลังกลุ่ม”
กิจกรรม	“ค้นหาผู้นำ ... กิจกรรมสร้างกลุ่ม”
จำนวน	2 ชั่วโมง
หน่วยการเรียนรู้	เรื่อง พิธีบายศรีสู่ขวัญ
กิจกรรม	“เจียรไนเพชรน้ำดี ... เพื่อเป็นศรีแห่งแผ่นดิน”
จำนวน	2 ชั่วโมง
วันที่ 2 จำนวน 8 ชั่วโมง	
หน่วยการเรียนรู้	เรื่อง ภาวะผู้นำกับการทำงานเป็นทีม
กิจกรรม	“Rally บันไดงูผู้นำ...กิจกรรมเพื่อสังคม”
จำนวน	3 ชั่วโมง

ตารางที่ 3-1 (ต่อ)

กิจกรรมหลัก	
หน่วยการเรียนรู้	เรื่อง เสริมสร้างภาวะผู้นำ การวางแผน การทำงานเป็นทีม การบริหารความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ และการแบ่งปันอย่างมีความสุข
กิจกรรม	“ร้อยใจเป็นหนึ่งเดียว...กลมเกลียวเป็นหนึ่งใจ”
จำนวน	3 ชั่วโมง
หน่วยการเรียนรู้	เรื่อง ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การทำงานเป็นทีม การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การวางแผน การแก้ปัญหา และการตัดสินใจ
กิจกรรม	“มหกรรมแห่งสีสัน...พรสวรรค์สร้างได้”
จำนวน	2 ชั่วโมง
วันที่ 3 จำนวน 11 ชั่วโมง	
หน่วยการเรียนรู้	เรื่อง เรียนรู้จากประสบการณ์ของผู้อื่นผ่านวิดิทัศน์
กิจกรรม	“ดูหนัง ดูละคร ย้อนดูตัว”
จำนวน	3 ชั่วโมง
หน่วยการเรียนรู้	เรื่อง เทคนิคการเขียนโครงการ
กิจกรรม	“สร้างสรรค์สังคม...ได้กัมมัธย “เรา” ทำได้”
จำนวน	3 ชั่วโมง
หน่วยการเรียนรู้	เรื่อง เรียนรู้ชีวิตจริงด้านสังคม
กิจกรรม	“เขวชนกับคนกลางคืน”
จำนวน	5 ชั่วโมง
วันที่ 4 จำนวน 9 ชั่วโมง	
หน่วยการเรียนรู้	เรื่อง เขียนโครงการเพื่อพัฒนาสังคม
กิจกรรม	“ค้นหาพรสวรรค์ที่ฉันมี..ทำความดีเพื่อแผ่นดิน”
จำนวน	3 ชั่วโมง
หน่วยการเรียนรู้	เรื่อง ศิลปะการพูดและการพัฒนาบุคลิกภาพ
กิจกรรม	“คมคิดผู้นำ...กิจกรรมสร้างคน”
จำนวน	6 ชั่วโมง

ตารางที่ 3-1 (ต่อ)

กิจกรรมหลัก	
วันที่ 5 จำนวน 6 ชั่วโมง	
หน่วยการเรียนรู้	เรื่อง เลือกประธานรุ่นและกรรมการบริหารรุ่น
กิจกรรม	“เลือกสรรคนดี...สู่เวทีของสังคม”
จำนวน	1.5 ชั่วโมง
หน่วยการเรียนรู้	เรื่อง เส้นทางสู่คนดีศรีแผ่นดิน ประชุมเตรียมงานภาคสนาม เวทีกิจกรรม ผู้นำเยาวชน
กิจกรรม	“ระดมสมองของเยาวชน...จุดเริ่มต้นเวทีจิตสาธารณะ”
จำนวน	1.5 ชั่วโมง
หน่วยการเรียนรู้	เรื่อง สรุปสาระสำคัญของการฝึกอบรม พร้อมแนะแนวทางการปฏิบัติ
กิจกรรม	กิจกรรมสู่เป้าหมายความสำเร็จ “คิด-ทำ-นำเสนอ”
กิจกรรม	“สรุปองค์ความรู้ ... ส่งเยาวชนสู่สนามฝึกประสบการณ์”
จำนวน	3 ชั่วโมง

1.3.3.2 กิจกรรมรอง จำนวน 34 ชั่วโมง

เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวกับการทำงานด้านจิตสาธารณะ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมได้ฝึกทำงานด้านจิตสาธารณะตามศักยภาพและความสนใจของตนเอง โดยผู้วิจัย ประชุมนิเทศรายละเอียดของงานที่ผู้เข้ารับการอบรมสามารถทำได้ทั่วบริเวณสถานที่ฝึกอบรม โดยมีวิทยากร พี่เลี้ยงให้คำแนะนำ เมื่อทำงานด้านจิตสาธารณะเสร็จในแต่ละวัน วิทยากรพี่เลี้ยง ร่วมกันตรวจความเรียบร้อยของงานที่ปฏิบัติแล้ว แล้วมาสรุปพูดคุยเป็นความดีงามของชีวิต ในแต่ละวัน ลักษณะงาน ได้แก่ การรับลงทะเบียน/ การเตรียมห้องประชุม/ การจัดเตรียมอาหาร/ การเก็บล้างภาชนะ/ การจัดเตรียมอุปกรณ์/ การเตรียมสถานที่พักแรม/ การดูแลทำความสะอาด ห้องน้ำและที่พักอาศัย/ การรดน้ำต้นไม้/ การทำความสะอาดพื้นที่จัดกิจกรรม/ การรับรองแขก ฯลฯ ประกอบด้วย

ตารางที่ 3-2 กิจกรรมรองของหลักสูตรการฝึกอบรมผู้นำเยาวชนเพชรบุรีพาด้านจิตสาธารณะ

กิจกรรมรอง
วันที่ 1 กิจกรรม “รวมพลคนดีศรีแผ่นดิน” (ลงทะเบียน) จำนวน 1 ชั่วโมง
กิจกรรม “เตรียมใจให้ครั้นเคร่ง...ร่วมบรรเลงเพลงค่าย” (เตรียมความพร้อมก่อนการฝึกอบรม) จำนวน 1 ชั่วโมง
กิจกรรม “น้ำ...ขนม...ผสมความรัก” (พัก-เครื่องดื่ม) จำนวน .5 ชั่วโมง
กิจกรรม “อิ่มอุ่น...บุญคุณข้าว” (รับประทานอาหารกลางวัน เย็น) จำนวน 2 ชั่วโมง
กิจกรรม “รวมเยาวชนคนดี...เปิดเวทีอย่างเป็นทางการ” (พิธีเปิดและบรรยายพิเศษเรื่อง “ผู้นำเยาวชนกับความคาดหวังของสังคม”) จำนวน 1 ชั่วโมง
กิจกรรม “นกน้อยทำรังแต่พอตัว” (สร้างที่พัก/ พักผ่อนตามอัธยาศัย/ ทำกิจกรรมจิตสาธารณะตามความสมัครใจ) จำนวน 1 ชั่วโมง
กิจกรรม “หลับตา...ลาดาว” (สวดมนต์-เข้านอน) จำนวน 15 นาที
วันที่ 2 กิจกรรม “พระอาทิตย์ทอแสง...แรงบันดาลใจทอฝัน” (ตื่นนอน/ ปฏิบัติภารกิจส่วนตัว/ ทำกิจกรรมจิตสาธารณะตามความสมัครใจ) จำนวน 1 ชั่วโมง
กิจกรรม “เตรียมใจให้ครั้นเคร่ง...ร่วมบรรเลงเพลงค่าย” (เตรียมความพร้อมก่อนการอบรม) จำนวน 1 ชั่วโมง

ตารางที่ 3-2 (ต่อ)

กิจกรรมรอง	
กิจกรรม “น้ำ...ขนม...ผสมความรัก” (พัก-เครื่องดื่ม)	
จำนวน 5 ชั่วโมง	
กิจกรรม “อืมอุ่น...บุญคุณข้าว” (รับประทานอาหารเช้า กลางวัน เย็น)	
จำนวน 3 ชั่วโมง	
กิจกรรม “ยิ้มความดีที่หัวใจ” (พักผ่อนตามอัธยาศัย/ ทำกิจกรรมจิตสาธารณะตามความสมัครใจ)	
จำนวน 2.5 ชั่วโมง	
กิจกรรม “หลับตา...ลาดาว” (สวดมนต์-เข้านอน)	
จำนวน 15 นาที	
วันที่ 3	
กิจกรรม “พระอาทิตย์ทอแสง...แรงบันดาลใจทอฝัน” (ตื่นนอน/ ปฏิบัติภารกิจส่วนตัว/ ทำกิจกรรมจิตสาธารณะตามความสมัครใจ)	
จำนวน 1 ชั่วโมง	
กิจกรรม “เตรียมใจให้กริ่งเกรง...ร่วมบรรเลงเพลงค่าย” (เตรียมความพร้อมก่อนการอบรม)	
จำนวน 1 ชั่วโมง	
กิจกรรม “น้ำ...ขนม...ผสมความรัก” (พัก-เครื่องดื่ม)	
จำนวน 30 นาที	
กิจกรรม “อืมอุ่น...บุญคุณข้าว” (รับประทานอาหารเช้า กลางวัน เย็น)	
จำนวน 3 ชั่วโมง	
กิจกรรม “ยิ้มความดีที่หัวใจ” (พักผ่อนตามอัธยาศัย/ ทำกิจกรรมจิตสาธารณะตามความสมัครใจ)	
จำนวน 1 ชั่วโมง	
กิจกรรม “หลับตา...ลาดาว” (สวดมนต์-เข้านอน)	
จำนวน 15 นาที	

ตารางที่ 3-2 (ต่อ)

กิจกรรมรอง	
กิจกรรม “น้ำ...ขนม...ผสมความรัก” (พัก-เครื่องดื่ม)	
จำนวน 5 ชั่วโมง	
กิจกรรม “เตรียมใจให้ครื้นเครง...ร่วมบรรเลงเพลงค่าย” (เตรียมความพร้อมก่อนการอบรม)	
จำนวน 1 ชั่วโมง	
กิจกรรม “น้ำ...ขนม...ผสมความรัก” (พัก-เครื่องดื่ม)	
จำนวน 30 นาที	
กิจกรรม “อิ่มอุ่น...บุญคุณข้าว” (รับประทานอาหารกลางวัน เย็น)	
จำนวน 3 ชั่วโมง	
กิจกรรม “ขอมความดีที่หัวใจ” (พักผ่อนตามอัธยาศัย/ ทำกิจกรรมจิตสาธารณะตามความสมัครใจ)	
จำนวน 1 ชั่วโมง	
กิจกรรม “หลับตา...ลาดาว” (สวดมนต์-เข้านอน)	
จำนวน 15 นาที	
วันที่ 5	
กิจกรรม “พระอาทิตย์ทอแสง...แรงบันดาลใจทอฝัน” (ตื่นนอน/ ปฏิบัติภารกิจส่วนตัว/ ทำกิจกรรมจิตสาธารณะตามความสมัครใจ)	
จำนวน 1 ชั่วโมง	
กิจกรรม “เตรียมใจให้ครื้นเครง...ร่วมบรรเลงเพลงค่าย” (เตรียมความพร้อมก่อนการอบรม)	
จำนวน 1 ชั่วโมง	
กิจกรรม “อิ่มอุ่น...บุญคุณข้าว” (รับประทานอาหารกลางวัน)	
จำนวน 2 ชั่วโมง	
กิจกรรม “น้ำ...ขนม...ผสมความรัก” (พัก-เครื่องดื่ม)	
จำนวน 30 นาที	
กิจกรรม “ขอมความดีที่หัวใจ” (พักผ่อนตามอัธยาศัย/ ทำกิจกรรมจิตสาธารณะตามความสมัครใจ)	
จำนวน 1 ชั่วโมง	

1.3.4 การประเมินผล ใช้เครื่องมือ ดังนี้

1.3.4.1 การสังเกต

1.3.4.2 การฝึกปฏิบัติ

1.3.4.3 การนำเสนอผลงาน

1.3.4.4 การทดสอบ

2. การตรวจสอบโครงร่างหลักสูตร

หลังจากการเขียนโครงร่างหลักสูตรแล้ว นำโครงร่างหลักสูตรนั้นไปตรวจสอบความเหมาะสมของหลักสูตร โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ในหัวข้อ ดังต่อไปนี้

2.1 จุดประสงค์ของการตรวจสอบ

2.1.1 ประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องขององค์ประกอบของหลักสูตร และเนื้อหาสาระในแต่ละองค์ประกอบของหลักสูตร

2.1.2 ประเมินความเหมาะสมของโครงร่างหลักสูตร เพื่อพิจารณาแต่ละองค์ประกอบของหลักสูตร ได้แก่ วัตถุประสงค์ เนื้อหาวิชา กิจกรรมการเรียนการสอน การประเมินผลกับระดับวุฒิภาวะของผู้เรียน

2.2 ลักษณะของเครื่องมือและวิธีการสร้างเครื่องมือ

2.2.1 การตรวจสอบโครงร่างหลักสูตร โดยผู้เชี่ยวชาญใช้ แบบประเมินความตรงของเนื้อหาและความชัดเจนของข้อความ (IOC) เกณฑ์การประเมินประกอบด้วย + 1 หมายถึง เห็นด้วยอย่างยิ่ง 0 หมายถึง ไม่แน่ใจ -1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ซึ่งทุกรายการประเมินจะต้องมีค่าเฉลี่ยมากกว่า .5 ขึ้นไป

2.2.2 การตรวจสอบการปฏิบัติกิจกรรม 3 ระยะ ด้วยแบบประเมิน 5 ชุด หาประสิทธิภาพของแบบประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญใช้ แบบประเมินความตรงของเนื้อหาและความชัดเจนของข้อความ (IOC) เกณฑ์การประเมินประกอบด้วย + 1 หมายถึง เห็นด้วยอย่างยิ่ง 0 หมายถึง ไม่แน่ใจ -1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ซึ่งทุกรายการประเมินจะต้องมีค่าเฉลี่ยมากกว่า .5 ขึ้นไป

2.2.3 การประเมินโครงร่างหลักสูตร

การกำหนดผู้ตรวจสอบโครงร่างหลักสูตรในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้ตรวจสอบโครงร่างหลักสูตร ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านวิจัยและพัฒนาหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านการวัดผลและประเมินผลจำนวน 5 คน โดยมีวิธีการ ดังนี้

2.2.3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการตรวจสอบโครงร่างหลักสูตร ผู้วิจัยดำเนินการและประสานงานกับผู้เชี่ยวชาญด้วยตนเอง พร้อมกับนำโครงร่างหลักสูตร และแบบประเมินโครงร่างหลักสูตรไปให้ผู้เชี่ยวชาญตอบโดยอิสระ และขอคำแนะนำเพิ่มเติม หลังจากผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบโครงร่างหลักสูตรแล้ว

2.2.3.2 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

2.2.3.2.1 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบประเมิน

2.2.3.2.2 พิจารณาความสอดคล้อง ใช้ดัชนีความสอดคล้องโดยนำคำตอบของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนมาแปลงเป็นคะแนน

มีความเห็นว่า เห็นด้วยอย่างยิ่ง กำหนดคะแนนเป็น +1

มีความเห็นว่า ไม่แน่ใจ กำหนดคะแนนเป็น 0

มีความเห็นว่า ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง กำหนดคะแนนเป็น -1

จากนั้นนำมาแทนค่าในสูตรหาดัชนีความสอดคล้อง (Index of Consistency)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC หมายถึง ดัชนีความสอดคล้อง

R หมายถึง คะแนนความคิดเห็น

N หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ถ้าดัชนีความสอดคล้องมากกว่าหรือ เท่ากับ .5 ถือว่าอยู่ในเกณฑ์ใช้ได้
ไม่ต้องปรับปรุง

3. การปรับปรุงโครงร่างหลักสูตรก่อนนำไปทดลองใช้

ในขั้นนี้เป็นการนำเสนอข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบโครงร่างหลักสูตรจากผู้เชี่ยวชาญมาเป็นหลักเกณฑ์ในการปรับปรุงหลักสูตร โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้

3.1 ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมของโครงร่างหลักสูตรเมื่อเทียบกับเกณฑ์
ถ้าค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ .8 ขึ้นไป ถือว่ามีความเหมาะสมมาก ผู้วิจัยให้คงไว้ในหลักสูตร

3.2 ถ้ามีข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญนอกเหนือจากข้อคำถาม ตั้งแต่ 3 คน ขึ้นไป
มีความเห็นสอดคล้องกัน ผู้วิจัยพิจารณาเพิ่มเติมไว้ในหลักสูตร โดยคำนึงถึงระดับวุฒิภาวะของผู้เรียน

ขั้นที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตรเพื่อหาประสิทธิภาพ

ขั้นตอนนี้เป็นการนำหลักสูตรที่พัฒนาแล้วมาทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างในสถานการณ์จริง เพื่อหาประสิทธิภาพของหลักสูตร โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. จุดมุ่งหมายของการทดลองใช้หลักสูตร

การทดลองใช้หลักสูตรมีจุดมุ่งหมายเพื่อประเมินว่าหลักสูตรมีความเหมาะสมกับผู้เรียนหรือไม่เพียงใด โดยประเมินว่าหลักสูตรที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น สามารถพัฒนาผู้นำเยาวชนให้มีจิตสาธารณะได้มากน้อยเพียงใด โดยการเปรียบเทียบผลการทดลองกับเกณฑ์ที่กำหนด

2. แบบแผนการทดลอง

การวิจัยเพื่อสร้างหลักสูตรการฝึกอบรมผู้นำเยาวชนเพชรบุรีพาเสริมสร้างจิตสาธารณะครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนาใช้วิธีการผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพ และการวิจัยเชิงปริมาณ มีแบบแผนการทดลองแบบ 1 กลุ่ม มีการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง (One Group Pre-test-post-test Design) ดังตารางที่ 3-3

ตารางที่ 3-3 แบบแผนการทดลองหลักสูตรฝึกอบรมผู้นำเยาวชนเพชรบุรีพาเสริมสร้างจิตสาธารณะ

การทดสอบก่อนการทดลอง	หลักสูตรที่ทดลอง	การทดสอบหลังการทดลอง
O1	X	O2

เมื่อ O1 แทน การทดสอบก่อนการทดลอง

O2 แทน การทดสอบหลังการทดลอง

X แทน หลักสูตรฝึกอบรมผู้นำเยาวชนเพชรบุรีพาเสริมสร้างจิตสาธารณะ

หลักสูตรฝึกอบรมที่ทดลองแบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ

ระยะที่ 1: ก้าวแรกของการเดินทาง: หว่านพืชหวังผล ...สร้างคนหวังคุณภาพ

เป็นช่วงสร้างความตระหนัก “คิดอาวุธทางปัญญา” จัดการอบรมเพื่อสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะ และศึกษาดูงานหน่วยงานด้านสังคม เพื่อ “ดูหนัง ดูละคร ย้อนดูตัว” ใช้ระยะเวลา 5 วัน 4 คืน รายละเอียด ดังต่อไปนี้

วันที่ 1

กิจกรรมหลัก ประกอบด้วย

หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง การกล่าวต้อนรับและปฐมนิเทศ

กิจกรรม “ร้อยใจมารวม ... เรามารวมร่วมเรียงน้ำใจ”

หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง มนุษย์สัมพันธ์และการสร้างเครือข่ายผู้นำเยาวชน

กิจกรรม “รอยพับประทับใจ”

หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง กิจกรรมสัมพันธ์ กระบวนการสร้างกลุ่มและนำเสนอ “พลังกลุ่ม”

กิจกรรม “ค้นหาผู้นำ ... กิจกรรมสร้างกลุ่ม”

หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง พิธีบายศรีสู่ขวัญ

กิจกรรม “เจียรไนเพชรน้ำดี ... เพื่อเป็นศรีแห่งแผ่นดิน”

กิจกรรมรอง ประกอบด้วย

กิจกรรม “รวมพลคนดีศรีแผ่นดิน” (ลงทะเบียน)

กิจกรรม “เตรียมใจให้ครื้นเครง...ร่วมบรรเลงเพลงค่าย” (เตรียมความพร้อม

ก่อนการฝึกอบรม)

กิจกรรม “น้ำ...ขนม...ผสมความรัก” (พัก-เครื่องดื่ม)

กิจกรรม “อิมอุ่น...บุญคุณข้าว” (รับประทานอาหารกลางวัน เย็น)

กิจกรรม “รวมเยาวชนคนดี...เปิดเวทีอย่างเป็นทางการ” (พิธีเปิดและบรรยายพิเศษ เรื่อง “ผู้นำเยาวชนกับความคาดหวังของสังคม”)

กิจกรรม “นกน้อยทำรังแต่พอตัว” (สร้างที่พัก/ พักผ่อนตามอัธยาศัย/ ทำกิจกรรมจิตสาธารณะตามความสมัครใจ)

กิจกรรม “หลับตา...ลาดาว” (สวดมนต์-เข้านอน)

วันที่ 2

กิจกรรมหลัก ประกอบด้วย

หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ภาวะผู้นำกับการทำงานเป็นทีม

กิจกรรม “Rally บันไดงูผู้นำ...กิจกรรมเพื่อสังคม”

หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง เสริมสร้างภาวะผู้นำ การวางแผน การทำงานเป็นทีม การบริหารความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ และการแบ่งปันอย่างมีความสุข

กิจกรรม “ร้อยใจเป็นหนึ่งเดียว...กลมเกลียวเป็นหนึ่งใจ”

หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การทำงานเป็นทีม การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การวางแผน การแก้ปัญหา และการตัดสินใจ

กิจกรรม “มหกรรมแห่งสีสัน...พรสวรรค์สร้างได้”

กิจกรรมรอง ประกอบด้วย

กิจกรรม “พระอาทิตย์ทอแสง...แรงบันดาลใจทอฝัน” (ต้นนอน/ ปฏิบัติภารกิจส่วนตัว/ ทำกิจกรรมจิตสาธารณะตามความสมัครใจ)

กิจกรรม “เตรียมใจให้ครื้นเครง...ร่วมบรรเลงเพลงค่าย” (เตรียมความพร้อม

ก่อนการอบรม)

กิจกรรม “น้ำ...ขนม...ผสมความรัก” (พัก-เครื่องดื่ม)

กิจกรรม “อ้มอุ่น...บุญคุณข้าว” (รับประทานอาหารเช้า กลางวัน เย็น)

กิจกรรม “ข้อมความดีที่หัวใจ” (พักผ่อนตามอัธยาศัย/ ทำกิจกรรมจิตสาธารณะตามความสมัครใจ)

กิจกรรม “หลับตา...ภาวนา” (สวดมนต์-เข้านอน)

วันที่ 3

กิจกรรมหลัก ประกอบด้วย

หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง เรียนรู้จากประสบการณ์ของผู้อื่นผ่านวิทัศน์

กิจกรรม “ดูหนัง ดูละคร ย้อนดูตัว”

หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง เทคนิคการเขียนโครงการ

กิจกรรม “สร้างสรรค์สังคม...เด็กมัธยม “เรา” ทำได้“

หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง เรียนรู้ชีวิตจริงด้านสังคม

กิจกรรม “เยาวชนกับคนกลางคืน”

กิจกรรมรอง ประกอบด้วย

กิจกรรม “พระอาทิตย์ทอแสง...แรงบันดาลใจทอฝัน” (ตื่นนอน/ ปฏิบัติภารกิจส่วนตัว/ ทำกิจกรรมจิตอาสาตามความสมัครใจ)

กิจกรรม “เตรียมใจให้ครั้นเคร่ง...ร่วมบรรเลงเพลงค่าย” (เตรียมความพร้อมก่อนการอบรม)

กิจกรรม “น้ำ...ขนม...ผสมความรัก” (พัก-เครื่องดื่ม)

กิจกรรม “อ้มอุ่น...บุญคุณข้าว” (รับประทานอาหารเช้า กลางวัน เย็น)

กิจกรรม “ข้อมความดีที่หัวใจ” (พักผ่อนตามอัธยาศัย/ ทำกิจกรรมจิตสาธารณะตามความสมัครใจ)

กิจกรรม “หลับตา...ภาวนา” (สวดมนต์-เข้านอน)

วันที่ 4

กิจกรรมหลัก ประกอบด้วย

หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง เขียนโครงการเพื่อพัฒนาสังคม

กิจกรรม “ค้นหาพรสวรรค์ที่ฉันมี..ทำความดีเพื่อแผ่นดิน”

หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ศิลปะการพูดและการพัฒนาบุคลิกภาพ

กิจกรรม “คมคิดผู้นำ...กิจกรรมสร้างคน”

กิจกรรมรอง ประกอบด้วย

กิจกรรม “พระอาทิตย์ทอแสง...แรงบันดาลใจทอฝัน” (ต้นนอน/ ปฏิบัติภารกิจส่วนตัว/
ทำกิจกรรมจิตอาสาตามความสมัครใจ)

กิจกรรม “เตรียมใจให้ครื้นเครง...ร่วมบรรเลงเพลงค่าย” (เตรียมความพร้อม
ก่อนการอบรม)

กิจกรรม “น้ำ...ขนม...ผสมความรัก” (พัก-เครื่องดื่ม)

กิจกรรม “อ้มอุ่น...บุญคุณข้าว” (รับประทานอาหารเช้า กลางวัน เย็น)

กิจกรรม “ซ่อมความดีที่หัวใจ” (พักผ่อนตามอัธยาศัย/ ทำกิจกรรมจิตสาธารณะ
ตามความสมัครใจ)

กิจกรรม “หลับตา...ลาดาว” (สวดมนต์-เข้านอน)

วันที่ 5

กิจกรรมหลัก ประกอบด้วยวันที่ 5

หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง เลือกระชากรุ่นและกรรมการบริหารรุ่น

กิจกรรม “เลือกสรรคนดี...สู่เวทีของสังคม”

หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง เส้นทางสู่คนดีศรีแผ่นดิน ประชุมเตรียมงานภาคสนามเวที
กิจกรรมผู้นำเยาวชน

กิจกรรม “ระดมสมองของเยาวชน...จุดเริ่มต้นเวทีจิตสาธารณะ”

หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง สรุปสาระสำคัญของการฝึกอบรม พร้อมแนะแนวทางการปฏิบัติ
กิจกรรมสู่เป้าหมายความสำเร็จ “คิด-ทำ - นำเสนอ”

กิจกรรม “สรุปองค์ความรู้ ... ส่งเยาวชนสู่สนามฝึกประสบการณ์”

กิจกรรมรอง ประกอบด้วย

กิจกรรม “พระอาทิตย์ทอแสง...แรงบันดาลใจทอฝัน” (ต้นนอน/ ปฏิบัติภารกิจส่วนตัว/
ทำกิจกรรมจิตอาสาตามความสมัครใจ)

กิจกรรม “เตรียมใจให้ครื้นเครง...ร่วมบรรเลงเพลงค่าย” (เตรียมความพร้อม
ก่อนการอบรม)

กิจกรรม “น้ำ...ขนม...ผสมความรัก” (พัก-เครื่องดื่ม)

กิจกรรม “อ้มอุ่น...บุญคุณข้าว” (รับประทานอาหารเช้า กลางวัน)

กิจกรรม “ซ่อมความดีที่หัวใจ” (พักผ่อนตามอัธยาศัย/ ทำกิจกรรมจิตสาธารณะ
ตามความสมัครใจ)

ระยะที่ 2: หว่านเมล็ดพันธุ์แห่งความดี ... ทุกพื้นที่ของเยาวชน เป็นช่วงเยาวชนลงพื้นที่ ปฏิบัติการตามโครงการที่เขียนเสนอไว้ เยาวชนได้เรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง ทบยอดบทเรียน แต่ละโครงการในแต่ละด้าน โดยมีพี่เลี้ยงผลักดัน ให้ความช่วยเหลืออำนวยความสะดวก ตลอดระยะเวลา 1 สัปดาห์ มีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

1. ผู้เข้ารับการอบรม นำโครงการที่ได้นำเสนอ และผ่านการประเมินจากทุกฝ่าย ที่เกี่ยวข้องลงพื้นที่ปฏิบัติกิจกรรมด้านจิตสาธารณะ โดยใช้วงจรรูณภาพ (Demming Circle) เป็นเวลา 1 เดือน ภายใต้การดูแลอย่างใกล้ชิดของอาจารย์ที่ปรึกษา

2. นักวิจัย/ผู้ช่วยนักวิจัย/ อาจารย์ที่ปรึกษาสังเกตพฤติกรรมการทำงานของผู้เข้ารับการอบรม ให้คำปรึกษาแนะนำ และมีการประเมินผลการปฏิบัติ (AAR: After Action Review) เป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่องจนเสร็จสิ้นโครงการ

ระยะที่ 3: งดงามทุกพื้นที่ ... สร้างคนดีศรีแผ่นดิน เป็นช่วงจัดมหกรรมแลกเปลี่ยน เพื่อเรียนรู้ นำเสนอภาพความสำเร็จ จิกซอว์ตัวสุดท้าย ไม้ตายของแผ่นดิน เป็นข้อสรุปของเยาวชน “เรื่องไม่ร้อน ...สะท้อนความสุขเล็กๆ แต่ยิ่งใหญ่จาก ... เด็ก ๆ ในสังคม” เด็ก ๆ จะได้โอกาส ที่จะได้ออก ได้เล่า ความรู้สึกนึกคิดของตนเองให้สังคมรับทราบ เป็นการจบหลักสูตร ระยะเวลา 2 วัน กับ 1 คืน รายละเอียดดังตารางกิจกรรมต่อไปนี้

วันที่ 1

กิจกรรม “รวมพลคนดีศรีแผ่นดิน” (ลงทะเบียน)

กิจกรรม “ร้อยใจมารวม...เรามาพร้อมเรียงน้ำใจ” (กล่าวต้อนรับและปฐมนิเทศ)

กิจกรรม “น้ำ...ขนม...ผสมความรัก” (พัก-เครื่องดื่ม)

กิจกรรม “เตรียมพร้อม...ซ้อมรบ...แล้วพบกัน” (จัดนิทรรศการเตรียมนำเสนอผลงาน

โครงการ)

กิจกรรม “อ้อมอุ่น...บุญคุณข้าว” (รับประทานอาหาร)

กิจกรรม “เตรียมใจให้ครื้นเครง...ร่วมบรรเลงเพลงค่าย” (เตรียมความพร้อม

ก่อนการแลกเปลี่ยนเพื่อเรียนรู้)

กิจกรรม “นำเสนออย่างสร้างสรรค์...พรสวรรค์ที่ฉันมี” (นำเสนอผลงาน)

กิจกรรม “ตกผลึกความรู้...ไว้เป็นครูแห่งชีวิต” (สรุปผลการแลกเปลี่ยนเพื่อเรียนรู้

จากประสบการณ์ตรงของเพื่อน)

กิจกรรม “นกน้อยทำรังแต่พอตัว” (สร้างที่พัก...พักผ่อนตามอัธยาศัย)

กิจกรรม “รวมพลังคนทำดี...ทุกนาทีเพื่อแผ่นดิน” (กิจกรรมสร้างเสริมคุณค่าแห่งการทำดี)

วันที่ 2

กิจกรรม “พระอาทิตย์ทอแสง...แรงบันดาลใจทอฝัน” (ต้นนอน ปฏิบัติภารกิจส่วนตัว ทำกิจกรรมจิตอาสาตามความสมัครใจ)

กิจกรรม “อืมอุ่น...บุญคุณข้าว” (รับประทานอาหาร)

กิจกรรม “เตรียมใจให้ครั้นเคร่ง...ร่วมบรรเลงเพลงค่าย” (เตรียมความพร้อม ก่อนการสรุปประสบการณ์ที่เข้าร่วม โครงการตามหลักสูตร)

กิจกรรม “สรุปองค์ความรู้ ... ส่งเยาวชนสู่เวทีชีวิตจริง” (สรุปสาระสำคัญของหลักสูตร ทำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน (Post-test) ประเมินความสำเร็จของหลักสูตร)

กิจกรรม “น้ำ...ขนม...ผสมความรัก” (พัก-เครื่องดื่ม)

กิจกรรม “คืนหัวใจให้แผ่นดิน” (ส่งไม้ ... ส่งต่ออุดมการณ์สร้างชาติ)

กิจกรรม “ส่งคืนกล้าแห่งความดี...กลับพื้นที่เพื่อความงดงาม” (เดินทางกลับโดยสวัสดิภาพ)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

3.1.1 หลักสูตรที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ กิจกรรมในหลักสูตร รายละเอียดของหลักสูตร ตารางการฝึกอบรม แผนการจัดกิจกรรมหลัก แผนการจัดกิจกรรม รอง การประเมินผล

3.1.2 สื่อประกอบการจัดกิจกรรม ได้แก่ ทัศนศึกษา และอุปกรณ์ประกอบกิจกรรม

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2.1 แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง จิตสาธารณะ เป็นแบบทดสอบ แบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือกจำนวน 25 ข้อ วัดวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง จิตสาธารณะและ การทำงานเชิงระบบ

นำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง จิตสาธารณะ ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรง ความสอดคล้อง และการใช้ภาษาในแต่ละข้อคำถาม แล้วนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุง ผู้ทรงคุณวุฒิ มีดังนี้

รองศาสตราจารย์ นวลเด่นห์ วงศ์เชิดธรรม

รองศาสตราจารย์ระดับ 9

ศูนย์วิชาการประเมินผล

สำนักทะเบียนและวัดผล

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมวงศ์ วัฒนสุนทร

รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยศรีปทุม

วิทยาเขตชลบุรี

รองศาสตราจารย์ ชารี มณีศรี

ข้าราชการบำนาญ

และที่ปรึกษา คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยบูรพา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ถัดดาวรรณ เจริญศักดิ์ศิริ

ข้าราชการบำนาญ

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ รต.ดร.เอกวิทย์ มณีธร

คณบดีคณะรัฐศาสตร์และ
นิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

3.2.2 แบบประเมินการนำเสนอโครงการ เป็นแบบสอบถามที่แบ่งเป็น 2 ส่วน ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามประมาณค่า (Likert Scale) 4 ระดับ คือ มากที่สุด มาก น้อย น้อยที่สุด มีรายการประเมิน 7 ข้อ ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด ให้ผู้ประเมินบันทึกความเห็นเพิ่มเติม ผู้ตอบแบบประเมินได้ ได้แก่ ผู้นำเสนอโครงการ (ตนเอง) ผู้ชมการนำเสนอโครงการ ซึ่งประกอบด้วย เพื่อน อาจารย์ และผู้สนใจ นำแบบประเมินโครงการไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ชูติเดียวกับ ข้อ 3.2.1 ตรวจสอบความเที่ยงตรง ความสอดคล้อง และการใช้ภาษาในแต่ละข้อคำถาม แล้วนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุง

3.2.3 แบบประเมินการอบรมเชิงปฏิบัติการเป็นแบบสอบถามที่แบ่งเป็น 2 ส่วน ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามประมาณค่า (Likert Scale) 4 ระดับ คือ มากที่สุด มาก น้อย น้อยที่สุด มีรายการประเมิน 9 ข้อ ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด ให้ผู้ประเมินบันทึกความเห็นเพิ่มเติม และเขียนสะท้อนความคิดในหัวข้อ “เมื่อท่านคิดถึงการอบรม 5 วันท่านคิดถึงอะไร” ผู้ตอบแบบประเมินได้ ได้แก่ ผู้เข้ารับการอบรม

นำแบบประเมินการอบรมเชิงปฏิบัติการไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ชูติเดียวกับ ข้อ 3.2.1 ตรวจสอบความเที่ยงตรง ความสอดคล้อง และการใช้ภาษาในแต่ละข้อคำถาม แล้วนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุง

3.2.4 แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานด้านจิตสาธารณะของผู้นำเยาวชน ในพื้นที่เป็นแบบสอบถามที่แบ่งเป็น 2 ส่วน ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามประมาณค่า (Likert Scale) 4 ระดับ คือ มากที่สุด มาก น้อย น้อยที่สุด มีรายการประเมิน 12 ข้อ ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด ให้ผู้ประเมินบันทึกความเห็นเพิ่มเติม ผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ตนเอง เพื่อน อาจารย์/ที่ปรึกษาโครงการ และผู้รับประโยชน์

นำแบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานด้านจิตสาธารณะของผู้นำเยาวชนในพื้นที่ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ชูติเดียวกับ ข้อ 3.2.1 ตรวจสอบความเที่ยงตรง ความสอดคล้อง และการใช้ภาษาในแต่ละข้อคำถาม แล้วนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุง

3.2.5 แบบประเมินความสามารถในการทำโครงการด้านจิตสาธารณะ

เป็นแบบสอบถามที่แบ่งเป็น 2 ส่วน ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามประมาณค่า (Likert Scale) 4 ระดับ คือ มากที่สุด มาก น้อย น้อยที่สุด มีรายการประเมิน 7 ข้อ ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด ให้ผู้ประเมินบันทึกความเห็นเพิ่มเติม ผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ตนเอง เพื่อน อาจารย์/ที่ปรึกษา โครงการ และผู้รับประโยชน์

นำแบบประเมินความสามารถในการทำโครงการด้านจิตสาธารณะไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ชุดเดียวกับ ข้อ 3.2.1 ตรวจสอบความเที่ยงตรง ความสอดคล้อง และการใช้ภาษาในแต่ละข้อคำถาม แล้วนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุง

3.2.6 แบบประเมินความสำเร็จของหลักสูตรเป็นแบบสอบถามที่แบ่งเป็น 2 ส่วน ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามประมาณค่า (Likert Scale) 4 ระดับ คือ มากที่สุด มาก น้อย น้อยที่สุด มีรายการประเมิน 9 ข้อ ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด ให้ผู้ประเมินบันทึกความเห็นเพิ่มเติม และเขียนสะท้อนความคิดในหัวข้อ “เมื่อท่านคิดถึง โครงการนี้ท่านคิดถึง...” ผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ผู้เข้ารับการอบรม

นำแบบประเมินความสำเร็จของหลักสูตรไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ชุดเดียวกับ ข้อ 3.2.1 ตรวจสอบความเที่ยงตรง ความสอดคล้อง และการใช้ภาษาในแต่ละข้อคำถาม แล้วนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุง

3.2.7 แบบประเมินและติดตามความสำเร็จของหลักสูตรเป็นแบบสอบถามที่แบ่งเป็น 2 ส่วน ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามประมาณค่า (Likert Scale) 4 ระดับ คือ มากที่สุด มาก น้อย น้อยที่สุด มีรายการประเมิน 9 ข้อ ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด ให้ผู้ประเมินบันทึกความเห็นเพิ่มเติมและเขียนสะท้อนความคิดในหัวข้อ “เมื่อท่านคิดถึงโครงการนี้ท่านคิดถึง...” ผู้ตอบแบบสอบถามได้ ได้แก่ เพื่อน ผู้ปกครอง อาจารย์/ที่ปรึกษาโครงการและผู้รับประโยชน์

นำแบบประเมินความสำเร็จของหลักสูตรไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ชุดเดียวกับ ข้อ 3.2.1 ตรวจสอบความเที่ยงตรง ความสอดคล้อง และการใช้ภาษาในแต่ละข้อคำถาม แล้วนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุง

4. การดำเนินการทดลอง

การดำเนินการทดลองมีขั้นตอน ดังนี้

4.1 การเตรียมการก่อนการใช้หลักสูตร ซึ่งก่อนการทดลองใช้หลักสูตร ผู้วิจัยได้เตรียมการเพื่อให้การฝึกอบรมดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ ดังนี้

4.1.1 ศึกษาทำความเข้าใจหลักสูตรที่สร้างขึ้น ประกอบด้วย วัตถุประสงค์กิจกรรม ในหลักสูตร รายละเอียดของหลักสูตร ตารางการฝึกอบรม แผนการจัดกิจกรรมหลัก แผนการจัด กิจกรรมรอง การวัดและประเมินผล

4.1.2 จัดเตรียมสื่อประกอบการฝึกอบรม ผู้วิจัยได้จัดเตรียมสื่อและอุปกรณ์ ประกอบกิจกรรมการฝึกอบรม

4.1.3 จัดเตรียมสถานที่และอุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกอบรม

4.2 ดำเนินการทดลองใช้หลักสูตร มีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้น 1: 1 (แบบเดี่ยว) เป็นขั้นนำแผนการจัดการเรียนรู้และเครื่องมือที่ใช้ ในการวิจัยที่ผู้เชี่ยวชาญตรวจประเมินเรียบร้อยแล้วไปทดลองใช้กับผู้นำเยาวชนเพชรบุรี ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ของโรงเรียนพนัสพิทยาคาร จำนวน 1 คน เพื่อตรวจสอบ เรื่องความเหมาะสมของการใช้ภาษา ขั้นตอน แล้วปรับปรุงแก้ไข

ขั้นที่ 2 ขั้น 1: 10 (แบบกลุ่ม) เป็นขั้นนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ในขั้นที่ 1 ไปทดลองใช้กับผู้นำเยาวชนเพชรบุรีที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษา ตอนปลาย ในโครงการคนดีศรีแผ่นดิน จำนวน 10 คน ตรวจสอบเรื่องการใช้ภาษา ขั้นตอน แล้วปรับปรุงแก้ไข

ขั้นที่ 3 ขั้น 1: 30 (ภาคสนาม) เป็นขั้นการนำไปใช้ ขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้นำแผน การจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วในขั้นที่ 2 ไปทดลองใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นเยาวชน ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่า ที่ผ่านการพิจารณาคัดเลือก ตามเกณฑ์ที่กำหนดให้เข้าร่วมโครงการของศูนย์กิจกรรมผู้นำเยาวชนบ้านเพชรบุรี จังหวัดชลบุรี จำนวน 30 คน ซึ่งในการนำไปใช้ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จัดการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาผู้นำเยาวชนเพชรบุรี เสริมสร้างจิตสาธารณะ ในระหว่างวันที่ 2-6 เมษายน 2556 เป็นระยะเวลา 5 วัน 4 คืน ณ ศูนย์ กิจกรรมผู้นำเยาวชนบ้านเพชรบุรี จังหวัดชลบุรี โดยอาศัยกระบวนการฝึกอบรมแบบมีส่วนร่วม (Participation) ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ (Child Centered) มีการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ (Group Dynamic) เพื่อเสริมสร้างบรรยากาศในการฝึกอบรม โดยมีวิธีการดำเนินงาน 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1: “ก้าวแรกของการเดินทาง: ห่วงพิชหวังผล ...สร้างคนหวังคุณภาพ” เป็นช่วงสร้างความตระหนัก “คิดอาวุธทางปัญญา” จัดอบรมเพื่อสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านจิตสาธารณะ และศึกษาดูงานหน่วยงานด้านสังคม เพื่อ “ดูหนัง ดูละคร ย้อนดูตัว” ระยะเวลา ที่ใช้ 5 วัน 4 คืน

ขั้นที่ 1 ผู้วิจัยให้ผู้นำเยาวชนกลุ่มตัวอย่างทำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง จิตสาธารณะก่อนการใช้หลักสูตร (Pre-test)

ขั้นที่ 2 ผู้วิจัยและคณะดำเนินการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการตามกิจกรรมการเรียนรู้ที่ระบุไว้ในหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นให้กับกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นที่ 3 ผู้นำเยาวชนนำเสนอโครงการเพื่อลงปฏิบัติจริงในพื้นที่ ผู้วิจัยและคณะประเมินการประเมินความสามารถในการออกแบบและนำเสนอข้อเสนอโครงการ ด้วยแบบประเมินการนำเสนอโครงการ

ขั้นที่ 4 ผู้วิจัยให้ผู้นำเยาวชนกลุ่มตัวอย่างทำการประเมินความสำเร็จของโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ 5 วัน 4 คืน ด้วยแบบประเมินการอบรมเชิงปฏิบัติการ

ระยะที่ 2: “หวานเมลิคพันธุ์แห่งความดี ... ทุกพื้นที่ของเยาวชน” เป็นช่วงเยาวชนลงพื้นที่ปฏิบัติการตามโครงการที่เขียนเสนอไว้ เยาวชนได้เรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง ทายอดคบเพื่อนแต่ละโครงการในแต่ละด้าน โดยมีพี่เลี้ยงผลักดัน ให้ความช่วยเหลืออำนวยความสะดวกตลอดระยะเวลา 1 สัปดาห์

ขั้นที่ 5 ผู้นำเยาวชนกลุ่มตัวอย่างลงปฏิบัติกิจกรรมตามโครงการที่ได้รับการประเมินและวิพากษ์แล้วในพื้นที่ ผู้วิจัยและคณะลงพื้นที่พร้อมเยาวชนกลุ่มตัวอย่าง สังเกตพฤติกรรมของผู้นำเยาวชนขณะปฏิบัติกิจกรรมด้านจิตสาธารณะในพื้นที่ ด้วยแบบสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติงานเสริมสร้างจิตสาธารณะของผู้นำเยาวชนในพื้นที่ และประเมินความสามารถในการทำโครงการ ด้วยแบบประเมินความสามารถในการทำโครงการด้านจิตสาธารณะ (ซึ่งในขั้นตอนนี้ผู้ประเมินประกอบด้วยตนเอง เพื่อน อาจารย์ที่ปรึกษา/ ที่ปรึกษาโครงการ และผู้รับผลประโยชน์)

ระยะที่ 3: “งดงามทุกพื้นที่ ... สร้างคนดีศรีแผ่นดิน” เป็นช่วงจัดมหกรรมแลกเปลี่ยนเพื่อเรียนรู้ นำเสนอภาพความสำเร็จ จิกซอว์ตัวสุดท้าย ... ไม้ตายของแผ่นดิน เป็นข้อสรุปของเยาวชน “เรื่องไม่ร้อน ... สะท้อนความสุขเล็กๆ แต่ยิ่งใหญ่จาก ... เด็ก ๆ ในสังคม” เด็ก ๆ จะได้โอกาสที่จะได้บอก ได้เล่า ความรู้สึกนึกคิดของตนเองให้สังคมรับทราบ เป็นการจบหลักสูตรระยะเวลา 2 วัน

ขั้นที่ 6 ผู้วิจัยให้ผู้นำเยาวชนกลุ่มตัวอย่างทำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง จิตสาธารณะหลังการใช้หลักสูตร (Post-test) และประเมินความสำเร็จของหลักสูตร ด้วยแบบประเมินความสำเร็จของหลักสูตร

เมื่อสิ้นสุดระยะที่ 3 ผู้วิจัยทำการประเมินและติดตามผล หลังการฝึกอบรม 1 เดือน จากกลุ่มตัวอย่าง และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกลุ่มตัวอย่างโดยตรง เพื่อดูพัฒนาการและการเปลี่ยนแปลง

ขั้นที่ 7 การติดตามและประเมินผล ผู้วิจัยติดตามและประเมินผลหลังการฝึกอบรม 1 เดือน จากกลุ่มตัวอย่าง และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกลุ่มตัวอย่างโดยตรง จำนวน 120 คน โดยใช้แบบติดตามและประเมินผล เพื่อศึกษาพัฒนาการและการเปลี่ยนแปลง จากกลุ่มบุคคลต่อไปนี้

- 7.1 ผู้แทนเพื่อนของผู้นำเยาวชนกลุ่มตัวอย่าง
- 7.2 ผู้แทนบุคคลในครอบครัว
- 7.3 ผู้แทนครูหรือที่ปรึกษาที่ดูแลผู้นำเยาวชนกลุ่มตัวอย่าง
- 7.4 ผู้แทนผู้รับประโยชน์จากงานของผู้นำเยาวชนกลุ่มตัวอย่าง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) หาค่าความถี่ และค่าเฉลี่ยในแต่ละรายการประเมิน โดยให้ค่าน้ำหนักคะแนนคำตอบของกลุ่มเป้าหมายเป็นดังนี้

มีความเห็นว่า มากที่สุด	ให้คะแนนเป็น 4
มีความเห็นว่า มาก	ให้คะแนนเป็น 3
มีความเห็นว่า น้อย	ให้คะแนนเป็น 2
มีความเห็นว่า น้อยที่สุด	ให้คะแนนเป็น 1

การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยน้ำหนักคะแนนเป็น 4 ระดับดังนี้

ช่วงคะแนน 3.50-4.00	แปลว่า มีความเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด
ช่วงคะแนน 2.50-3.49	แปลว่า มีความเห็นอยู่ในระดับมาก
ช่วงคะแนน 1.50-2.49	แปลว่า มีความเห็นอยู่ในระดับน้อย
ช่วงคะแนน 1.00-1.49	แปลว่า มีความเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

นำกระดานคำตอบของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องจิตสาธารณะที่ให้ผู้นำเยาวชนกลุ่มตัวอย่างทำก่อนและหลังการฝึกอบรมมาตรวจให้คะแนน และเปรียบเทียบคะแนนทดสอบก่อนการฝึกอบรม (Pre-test) และคะแนนทดสอบหลังการฝึกอบรม (Post-test) โดยใช้การทดสอบค่าที (*t-test*)

6. การประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตร

6.1 เกณฑ์การประเมิน

หลักสูตรที่มีประสิทธิภาพจะต้องมี

6.1.1 ผลการประเมินระหว่างกรอบเชิงปฏิบัติการและระหว่างปฏิบัติ

กิจกรรมด้านจิตสาธารณะในพื้นที่ จากแบบประเมินโครงการ แบบประเมินการอบรมเชิงปฏิบัติการ หลักสูตรการฝึกอบรมผู้นำเยาวชนเพชรบุรีทางด้านจิตสาธารณะ แบบสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติงานด้านจิตสาธารณะของเยาวชนในพื้นที่ แต่ละรายการประเมินมีค่าเฉลี่ยมากกว่า 3.5 (ระดับมากที่สุด) ขึ้นไป ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน

6.1.2 ผลการประเมินขั้นสรุปผลการดำเนินโครงการจากแบบประเมินความสามารถในการทำโครงการด้านจิตสาธารณะ แบบประเมินความสำเร็จของหลักสูตร และแบบประเมินและติดตามความสำเร็จของหลักสูตร แต่ละรายการประเมินมีค่าเฉลี่ยมากกว่า 3.5 (ระดับมากที่สุด) ขึ้นไป ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน

ขั้นที่ 4 การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร

หลังจากที่ได้นำหลักสูตรไปทดลองใช้ และประเมินประสิทธิภาพการใช้หลักสูตรแล้ว ผู้วิจัยได้นำผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลมาพิจารณาปรับปรุงหลักสูตร ในด้านโครงสร้างหลักสูตรและรายละเอียดที่เป็นองค์ประกอบของหลักสูตร เพื่อให้หลักสูตรมีประสิทธิภาพ สามารถนำไปใช้ในการฝึกอบรมผู้นำเยาวชนเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะได้ต่อไป เกณฑ์ที่นำมาใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรพิจารณาจาก

1. ผลการประเมินหลักสูตรระหว่างและหลังการดำเนินงาน
2. ความเห็นของผู้ประเมินที่มีต่อหลักสูตร

หลังจากปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรแล้วก็จัดทำเป็นหลักสูตรฉบับสมบูรณ์ที่สามารถนำไปใช้ฝึกอบรมผู้นำเยาวชนเพชรบูรพาเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะต่อไป

ตอนที่ 2 การประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตรการฝึกอบรมผู้นำเยาวชนเพชรบูรพา เสริมสร้างจิตสาธารณะ

ผู้วิจัยดำเนินการประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตรการฝึกอบรมผู้นำเยาวชนเพชรบูรพา เสริมสร้างจิตสาธารณะ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านบุคลิกภาพ โดยดำเนินการเป็น 4 ระยะดังนี้

ระยะที่ 1: “ก้าวแรกของการเดินทาง: หว่านพืชหวังผล ...สร้างคนหวังคุณภาพ”

เป็นระยะการอบรมเชิงปฏิบัติการ ผู้วิจัยวัดความรู้พื้นฐานของผู้เข้ารับการอบรมด้านความรู้ 3 เรื่อง ได้แก่ 1) ความรู้เกี่ยวกับจิตสาธารณะ 2) การสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง และ 3) การทำงานเชิงระบบ ในลักษณะเป็นนักเรียนนักวิจัยด้วยแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องจิตสาธารณะ ซึ่งเป็นแบบทดสอบแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือกจำนวน 25 ข้อ

ในขณะอบรมเชิงปฏิบัติการ มีการประเมินความรู้ ทักษะการปฏิบัติ ได้แก่ ความสามารถในการปฏิบัติงานด้านจิตสาธารณะได้อย่างมีประสิทธิภาพ และบุคลิกภาพ ได้แก่ ความสามารถทำงานเป็นทีม ความมีมนุษยสัมพันธ์ ความรับผิดชอบ ความอดทน เสียสละ ความคิดริเริ่มของผู้เข้ารับการอบรมด้วยแบบประเมิน 2 ชุดคือ

1. แบบประเมินการนำเสนอโครงการเป็นแบบสอบถามที่แบ่งเป็น 2 ส่วน ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามประมาณค่า (Likert Scale) 4 ระดับคือ มากที่สุด มาก น้อย น้อยที่สุด มีรายการประเมิน 7 ข้อ ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด ให้ผู้ประเมินบันทึกความเห็นเพิ่มเติม ผู้ตอบแบบประเมินได้ ได้แก่ ผู้นำเสนอโครงการ (ตนเอง) ผู้ชมการนำเสนอโครงการ ซึ่งประกอบด้วย เพื่อน อาจารย์ และผู้สนใจ

2. แบบประเมินการอบรมเชิงปฏิบัติการเป็นแบบสอบถามที่แบ่งเป็น 2 ส่วน ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามประมาณค่า (Likert Scale) 4 ระดับคือ มากที่สุด มาก น้อย น้อยที่สุด มีรายการประเมิน 9 ข้อ ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด ให้ผู้ประเมินบันทึกความเห็นเพิ่มเติมและเขียนสะท้อนความคิดในหัวข้อ “เมื่อท่านคิดถึงการอบรม 5 วันท่านคิดถึงอะไร” ผู้ตอบแบบประเมินได้ ได้แก่ ผู้เข้ารับการอบรม

ระยะที่ 2: “หว่านเมล็ดพันธุ์แห่งความดี ... ทุกพื้นที่ของเยาวชน” เป็นช่วงเยาวชนลงพื้นที่ปฏิบัติการตามโครงการที่เขียนเสนอไว้ เยาวชนได้เรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง ทอยถอดบทเรียนแต่ละโครงการในแต่ละด้าน โดยมีพี่เลี้ยงผลักดัน ให้ความช่วยเหลืออำนวยความสะดวกตลอดเวลา 1 สัปดาห์ มีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

1. ผู้เข้ารับการอบรม นำโครงการที่ได้นำเสนอ และผ่านการประเมินจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องลงพื้นที่ปฏิบัติการด้านจิตสาธารณะ โดยใช้วงจรรูณภาพ (Demming Circle) เป็นเวลา 1 เดือน ภายใต้การดูแลอย่างใกล้ชิดของอาจารย์ที่ปรึกษา

2. นักวิจัย/ ผู้ช่วยนักวิจัย/ อาจารย์ที่ปรึกษากำกับ ติดตาม นิเทศการปฏิบัติการด้านจิตสาธารณะของผู้เข้ารับการอบรม สังเกตพฤติกรรมการทำงานของผู้เข้ารับการอบรม ให้คำปรึกษาแนะนำ และมีการประเมินผลการปฏิบัติ (AAR: After Action Review) เป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่องจนเสร็จสิ้นโครงการ

ระยะนี้เป็นระยะพัฒนาทักษะการปฏิบัติงานด้านจิตสาธารณะของผู้เข้ารับการอบรม มีการประเมินความรู้ ทักษะการปฏิบัติ ได้แก่ ความสามารถในการปฏิบัติงานด้านจิตสาธารณะ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และบุคลิกภาพ ได้แก่ ความสามารถทำงานเป็นทีม ความมีมนุษยสัมพันธ์ ความรับผิดชอบ ความอดทน เสียสละ ความคิดริเริ่มของผู้รับการอบรมด้วยแบบประเมิน 2 ชุด คือ

1. แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานด้านจิตสาธารณะของผู้นำเยาวชนในพื้นที่ เป็นแบบสอบถามที่แบ่งเป็น 2 ส่วน ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามประมาณค่า (Likert Scale) 4 ระดับคือ มากที่สุด มาก น้อย น้อยที่สุด มีรายการประเมิน 12 ข้อ ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด ให้ผู้ประเมินบันทึกความเห็นเพิ่มเติม ผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ตนเอง เพื่อน อาจารย์/ ที่ปรึกษาโครงการ และผู้รับประโยชน์

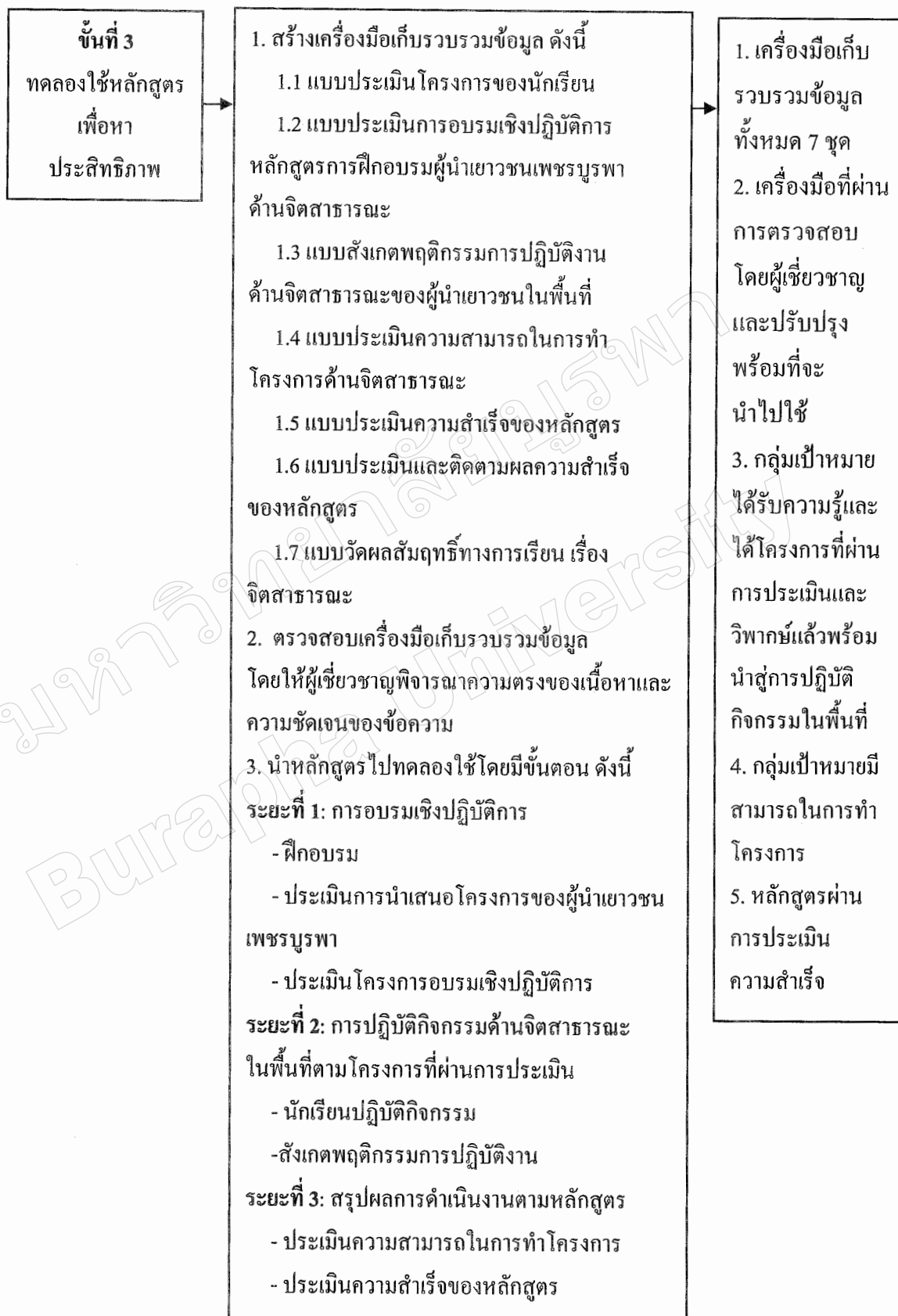
2. แบบประเมินความสามารถในการทำโครงการด้านจิตสาธารณะเป็นแบบสอบถามที่แบ่งเป็น 2 ส่วน ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามประมาณค่า (Likert Scale) 4 ระดับคือ มากที่สุด มาก น้อย น้อยที่สุด มีรายการประเมิน 7 ข้อ ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด ให้ผู้ประเมินบันทึกความเห็นเพิ่มเติม ผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ตนเอง เพื่อน อาจารย์/ที่ปรึกษาโครงการ และผู้รับประโยชน์

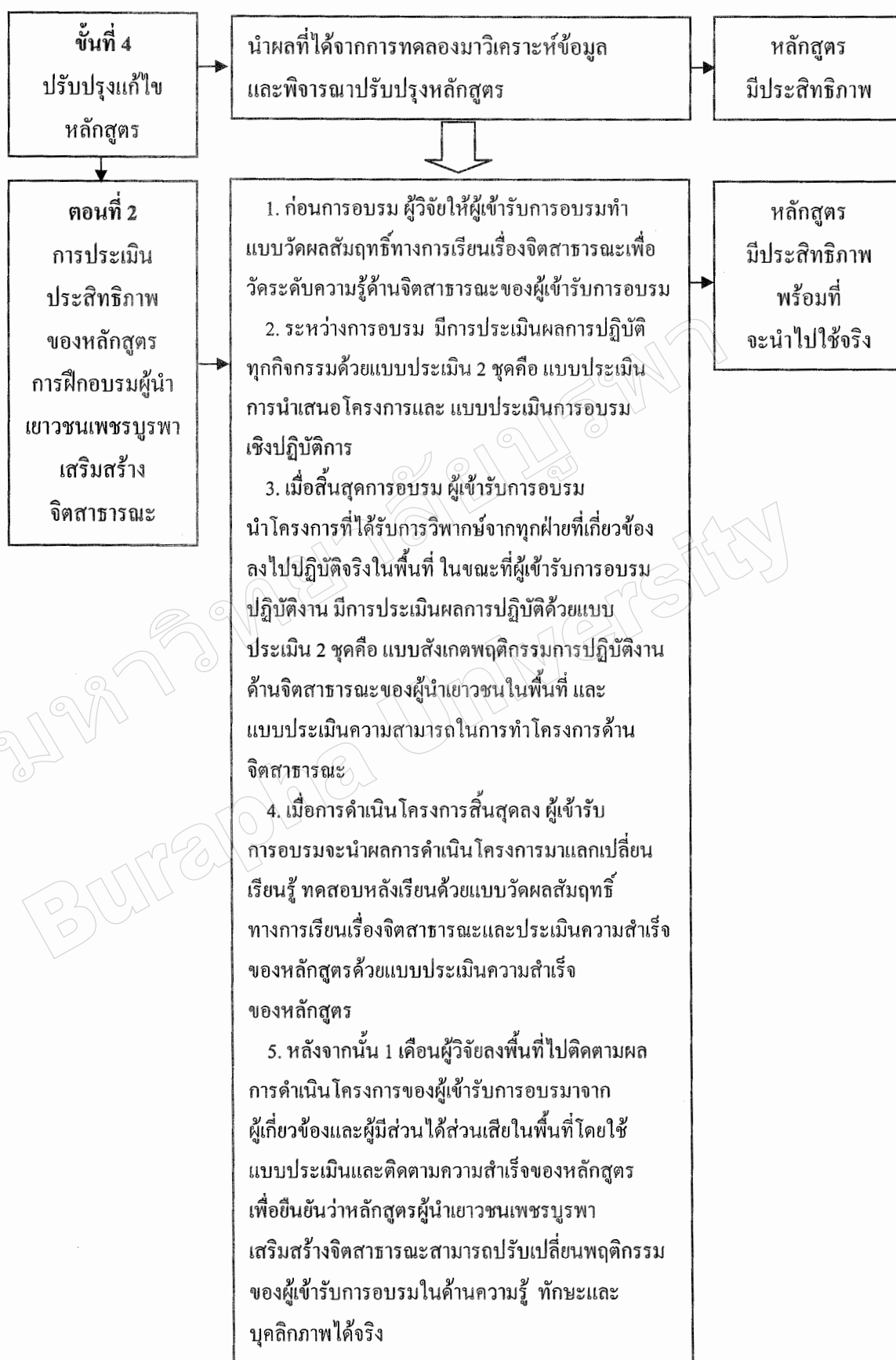
ระยะที่ 3: “งดงามทุกพื้นที่ ... สร้างคนดีศรีแผ่นดิน” เป็นช่วงจัดมหกรรมแลกเปลี่ยนเพื่อเรียนรู้ นำเสนอภาพความสำเร็จ จิ๊กซอว์ตัวสุดท้าย ... ไม้ตายของแผ่นดิน เป็นข้อสรุปของเยาวชน “เรื่องไม่ร้อน ... สะท้อนความสุขเล็ก ๆ แต่ยิ่งใหญ่จาก ... เด็ก ๆ ในสังคม” เด็ก ๆ จะได้โอกาสที่จะได้บอก ได้เล่า ความรู้สึกนึกคิดของตนเองให้สังคมรับทราบ เป็นการจบหลักสูตรระยะเวลา 2 วัน กับ 1 คืน เป็นระยะที่ผู้เข้ารับการอบรมนำผลการดำเนินโครงการมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทำแบบทดสอบหลังเรียนและประเมินความสำเร็จของหลักสูตรด้วยแบบประเมินความสำเร็จของหลักสูตรซึ่งเป็นแบบสอบถามที่แบ่งเป็น 2 ส่วน ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามประมาณค่า (Likert Scale) 4 ระดับคือ มากที่สุด มาก น้อย น้อยที่สุด มีรายการประเมิน 9 ข้อ ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด ให้ผู้ประเมินบันทึกความเห็นเพิ่มเติมและเขียนสะท้อนความคิดในหัวข้อ “เมื่อท่านคิดถึงโครงการนี้ท่านคิดถึง...” ผู้ตอบแบบสอบถามได้ ได้แก่ ผู้เข้ารับการอบรม

ระยะที่ 4: หลังจากระยะที่ 3 สิ้นสุดลง 1 เดือน ผู้วิจัยลงพื้นที่ไปติดตามผลการดำเนินโครงการของผู้เข้ารับการอบรมจากผู้เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่โดยใช้แบบติดตามและประเมินความสำเร็จของหลักสูตรเพื่อยืนยันว่าหลักสูตรผู้นำเยาวชนเพชรบุรีพาเสริมสร้างจิตสาธารณะสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้เข้ารับการอบรมในด้านความรู้ ทักษะและบุคลิกภาพได้จริง แบบติดตามและประเมินความสำเร็จของหลักสูตรเป็นแบบสอบถามที่แบ่งเป็น 2 ส่วน ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามประมาณค่า (Likert Scale) 4 ระดับคือ มากที่สุด มาก น้อย น้อยที่สุด มีรายการประเมิน 9 ข้อ ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด ให้ผู้ประเมินบันทึกความเห็นเพิ่มเติมและเขียนสะท้อนความคิดในหัวข้อ “เมื่อท่านคิดถึงโครงการนี้ท่านคิดถึง...” ผู้ตอบแบบสอบถามได้ ได้แก่ เพื่อน ผู้ปกครอง อาจารย์/ที่ปรึกษาโครงการและผู้รับประโยชน์

การพัฒนาหลักสูตรตามขั้นตอนดังกล่าว สามารถแสดงดังภาพที่ 3-1

ภาพที่ 3-1 ขั้นตอนการวิจัย